

Fiili Hizmet Süresi Uygulamasında Önemli Bir Esneklik Geldi

Ekim 2008 ayından önce asker, polis MİT mensubu, zirai karantinada görevli Tarım Müdürlüğü memur ve hizmetlileri, kamudaki basın müşavirleri, maden üretiminde çalışanlar , TRT çalışanları, devlet sanatçıları 5434 sayılı T.C.Emekli Sandığı Kanunu kapsamında fiili hizmet zammı hakkına sahip bulunuyorlardı. Madende çalışanlar için yılda 6 ay, tarım müdürlüğü çalışanları için yılda 2 ay, diğerleri için yılda 3 ay fiili hizmet zammı süresi fiili hizmetlerine ekleniyor, ayrıca emeklilik yaşından da indirim sağlıyordu. - 18.11.2015

506 sayılı Yasaya tabi çalışanlardan ise 2008 Ekim ayından önce gazeteci, matbaacı, gemi adamı olarak, azotlu gübre ve şeker sanayiindeki (2007-2008 arasında azotlu gübre ve şeker sanayi sınırlaması kaldırıldı) fabrika, atölye, havuz ve depolarda, trafo binalarında zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü, patlayıcı gaz, asit, boya işlerinde çelik demir tunç döküm işlerinde çalışanlar ilave sigortalılık süresi kazanıyor, sigorta başlangıçları öne çekilerek daha elverişli emeklilik koşullarına tabi oluyor, ayrıca bu süre bir de yaştan indiriliyordu. Buna karşın fiili hizmet zammı gibi güne eklenmiyordu.

2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi getirdiği yeni fiili hizmet zammı uygulaması ile bu konuya bir düzen verdi. Ancak bu düzeni verirken bazı kesimlerin bu konudaki haklarını kaldırdı, bazı kesimlere yeni hak verdi, bunun yanında fiili hizmet zammında yararlanmak birçok bakımdan da zorlaştırıldı.

Örneğin gemi adamlarının, gazetecilerin, matbaacıların ilave sigortalılık süresi hakları kaldırılırken, Tarım Müdürlüklerindeki zirai karantina , salgın, bulaşıcı ve paraziter hayvan hastalıkları ile uğraşanların, devlet sanatçıların fiili hizmet süresi zammı hakları kaldırıldı. Bunlardan gazetecilerin hakları 2013 yılında yeniden tanındı. Tanınırken milletvekillerine de fiili hizmet zammı hakkı getirildi.Üstelik milletvekillerinin fiili hizmet zammından yararlanmada 3600 günlük staj süresi de bulunmuyordu.

Yeni olarak;

- Kurşun ve arsenik işlerinin; kurşun üretilen galenit, serüzit, anglezit gibi cevherlerin çıkarılmasına ilişkin maden ocağı işlerinde, kurşunlu madenlerden yahut içinde kurşun bulunan kül, maden köpüğü, kurşun fırın kurumu, üstübeç artığı ve benzeri maddelerden kurşun üretimi için yapılan izabe işlerinde, antimuan, kalay, bronz ve benzeri maddelerle yapılan kurşun alaşımı işlerinde, kurşun izabe fırınlarının teksif odalarında biriken kuru tozları kaldırma işlerinde çalışanlar,
- Cam fabrika ve atölyelerinde; bazı tehlike derecesi yüksek işlerinde çalışanlar,
- Cıva üretimi işleri sanayiinde; cıva izabe fırınlarında görülen işlerde, elementer cıva bulunan ocaklarda görülen işlerde çalışanlar,
- Çimento fabrikalarında; ilkel maddeleri kırma, ufalama, ezme, eleme ve karıştırma işlerinde, otomatik fırınlarda pişirme işlerinde, klinkeri öğütme, eleme, torba ve fiçılara koyma işlerinde (otomatik olarak tozun etrafa yayılmasını önleyici bir düzenleme yapılmadığı takdirde) çalışanlar,
- Kok fabrikalarıyla termik santrallerde çeşitli işlerde çalışanlar,
- Alüminyum fabrikalarında; alüminyum oksit üretimi işlerinde, alüminyum bronzu hazırlama işlerinde, alüminyum madeni üretimi işlerinde çalışanlar,
- Demir ve çelik fabrikalarının; bazı bölümlerindeki işlerde çalışanlar,
- Döküm fabrikalarının; döküm kalıp ve maçalarının yapılması ve döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde, döküm şarjının hazırlanması ve her çeşit maden eritme (izabe) fırınlarının döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar, maden eritme ve dökme işlerinde çalışanlar,
- Asit üretimi yapan fabrika ve atölyelerde; asit için hammaddelerin hazırlanması işlerinde, asidin yapılma safhalarındaki işlerinde, baca gazlarından asit elde edilmesi

işlerinde çalışanlar,

- Yeraltı işlerinin; maden ocakları (elementer cıva bulunduğu saptanan cıva maden ocakları hariç), kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yer altında yapılan işlerde çalışanlar,
- Radyoaktif ve radyoiyonizan maddelerle yapılan işlerde çalışanlar,
- Su altında veya su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerde çalışanlar,
- İtfaiye veya yangın söndürme işlerinde; yangın söndürme işlerinde çalışanlar,

2008 yılı Ekim ayı başından itibaren fiili hizmet süresi zammı kapsamına alınmışlardı.

5510 sayılı Kanunda belirtilen işyerlerinde çalıştıkları halde, söz konusu işleri/görevleri yapmayan veya sayılan işleri/görevleri yaptıkları halde, söz konusu işyerlerinde çalışmayan sigortalıların işyeri ve iş koşulu şartı bir arada yerine gelmediğinden fiili hizmet süresi zammından yararlanırlmaları mümkün bulunmuyor.

Bu itibarla, 5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde fiili hizmet süresi zammı uygulamasından sigortalıların yararlanabilmesi çalıştıkları işyeriyle yaptıkları işin birlikte gerçekleşmesi koşuluna bağlanmış bulunuyor.

Bundan ayrı olarak tüm bu kesimler için fiili hizmet süresi zammından yararlanmada maden ocakları, kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yeraltında çalışan sigortalılar için en az 1800 gün, diğer sıralarda yer alan sigortalıların ise en az 3600 gün belirtilen işyeri ve işlerde çalışmış olması yani staj süresi şartı da getirilmişti.

Tüm bu sıralanan şartları sağladıktan sonra 5510 sayılı Kanuna göre hesaplanan fiilî hizmet süresi zammı, asker ve polisler hariç diğer sigortalılar için beş yılı geçmemek üzere uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına ekleniyor. 5510 sayılı Kanunla yaştan yapılacak indirim süresinin hesabı, toplam prim ödeme gün sayısına eklenen sürenin yarısı şeklinde belirlendiğinden yaş hadlerinden yapılacak indirim süresi, prim ödeme gün sayısına beş yıl ilave edilenler için 2,5 yılı geçmiyor. Yer altı madenlerinde çalışan sigortalılar için ise gerek prim ödeme gün sayısına yapılacak ilavede gerekse yaştan yapılacak indirimde süre sınırı uygulanmıyor.

Ancak, yaş haddi indiriminden yararlanabilmek için maden ocakları, kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yeraltında çalışan sigortalıların en az 1800 gün, diğer sıralarda yer alan sigortalıların ise en az 3600 gün belirtilen işyeri ve işlerde çalışmış olmaları şartı önemli ölçüde engelleyici nitelikte bulunuyordu. Zira çoğu ilk defa 2008'de başlayan FHZ hakkında 3600 gün şartını sağlamak için en erken olarak 2018 yılının beklenmesi

gerekiyor.

Bu durumda da daha önce fiili hizmet zammı kapsamına alınmamış iş kollarında çalışanlardan emekliliği yaklaşmış olanların bu haktan fiilen yararlanamamaları söz konusu oluyordu.

İşte bu konuda SGK'nın 12.11.2015 tarihli Genel yazısı ile bir nebze esneklik getirilmiş bulunuyor. Buna göre olarak 5510 sayılı Kanunun fiili hizmet zammına tabi tuttuğu iş ve işyerlerinde 2008 yılı Ekim ayı başından önceden beridir çalışmış olanların bu hizmetlerinin gerek yeraltında çalışanlar için 1800 gün ve gerekse diğerleri için 3600 günün tamamlanması hesabında dikkate alınması gerekiyor.

Yani sigortalıların 5434 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesine göre fiili hizmet süresi zammı ile 506 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamında itibari hizmet süresi kapsamı dışında prim ödenerek geçen çalışmalar gibi 2008 yılı Ekim ayı başından önce 5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde belirtilen işler ve işyerlerinde geçen çalışma süreleri de FHZ'den yararlanmak için aranan 1800 gün ve 3600 günlük asgari süre şartının tamamlanmasında dikkate alınacak.

Bu sayede 2008 yılı Ekim ayı başından sonra fiili hizmet süresi zammına tabi prim ödenerek geçen çalışmalar toplamının 1800 veya 3600 gün olması halinde, sigortalıların 2008 yılı Ekim ayı başından sonra fiili hizmet süresi zammına tabi geçen çalışmaları için emeklilik yaş haddinden indirim yapılabilecek.

2008 Ekim öncesi bu tür günler fiili hizmet zammında değerlendirilmeyecek ama 2008 Ekim ayı ve sonrasında edinilen fiili hizmet zammına tabi işlerden elde edilecek fiili hizmet zammından yararlanmayı kolaylaştırmış olacak.

Örneğin FHZ kapsamına 2008 Ekim ayından itibaren almış bir işte Ekim 2008 öncesinde 8 yıllık çalışması olan bir işçinin ekim 2008'den sonra bu işte 4 yıllık çalışması varsa 1 yıllık FHZ'den yararlanması hemen mümkün olacak. Yoksa bu işçi 6 yıllık bir çalışma daha yapmadan 4 yıllık çalışması karşılığında FHZ kazanamayacaktı.

Kaynak: alitezel.com

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA